

Sees

Nykysuomen sanakirjan mukaan nomini *sees*, jonka vokaalivartaloiset muodot (esim. yks. gen:ssä *sekeen*) se toteaa harvinaisiksi, on perusmerkitykseltään adjektiivina = 'seesteinen' eli siis taivaasta, ilmasta, säästä tms. puhuen 'kirkas, selkeä, kuulas, kuulakka, sekeinen', vastakohtanaan 'pilvinen, usvainen, sumuinen, hämära'; esim.: Taivas on sininen ja sees; Aurinko paistoi ja sää oli sees; Oli sees, pyhä, päilyvä sunnuntai (O. Manninen); substantiivina vastaavasti esim.: Taivas on sekeessä = 'kirkas'; Sitten yhtenä aamuna - - sataa vähän vitiä ja menee kohta sekeeseen (I. Kianto). Nykyisessä yleiskielessä sana on enimmäkseen vain ylätyylinen ja sillä on sellaisia kuvallisiakin merkityksiä kuin (katseesta tms.) 'avoin, kirkas, vilpiton, puhdas', (tyylistä, esitystavasta) 'selkeä, selvä, kirkas', (esim. ajatuksesta, mielentilasta) 'valoisa, onnellinen, tasapainoinen'.

NS:n tuntemista johdoksista huomattakoon jo mainitun *seesteisen* lisäksi sen harvinaisen synonyymi *seesteä* sekä verbit *seestää* (varsinkin runokielessä) mm. 'tehdä selkeäksi, kirkastaa' ja tämän normaalityylissäkin melko tavallinen passiivijohdos *seestyä* mm. 'seljetä, selitä, kirkastua'. Pantakoon lisäksi merkille vain runotyyliin rajoittuvaksi leimattu adjektiivi *seijas* = 'seesteinen, sees': S. ja ihana kesäaamu; Kun mieli on s. ja saastumaton / ja vielä ei harmennut hapsi (A. V. Koskimies). Se ei tietenkään kuulu *sees*-adj:n varsinaisiin johdoksiin, mutta on paitsi merkitykseltään miltei identtinen myös muodoltaan sitä huomiota herättävän lähellä; palaamme siihen tuonnempana.

Puheena olevan nominin vanhimmat kirjaanpanot tapaamme Agricolalta. Hän käyttää sitä jopa itse suomeksi sepittämässään Rucouskirian runopukuisessa esipuheessa: *S e k e e n* Taiuan, ia hallaijnen maa / Aggeus [= profeetta Haggai] nijllen toiouotta / Jotca Tijwndhin, Wfrit röwet / yxi ropoi, tuhatta löpi (I 96). Huom. edelleen: se Herran peiue pite tosin pimien ia ei walkian oleman, synghien ia ei *s e k e h e n* (III 651, Aamos 5: 20; lat. vastaavassa kohdassa: splendor, Lutherilla 1532: helle, ruots. 1540—41: liws). Yksikön nominatiivina Agricolalla esiintyy huomatakseni vain grafeemi *seijes*, esim.: *seijes* ilma temen twlispään ielken tulcahan (I 731; alkuteksti Gummeruksen mukaan: *tempestatem hanc excipiat serenitas*); *seijes* tulepi, cussa syngy on (III 304, Ps. 68: 15; Luther 1531: helle, ruots. 1540—41: klart); *Seijes* ilma tulepi, sille että Taiuas ruskotta (II 67, Matt. 16: 2; kreikkal. alkut.: *eudia*; Luther 1546: *ein schön er tag*; ruots. 1540—41: *klart wäther*); Eijke ilo, eijke remu, eijke terwuyt, eijke *seijes* . . . ilman sinun armotas (I 413; alkut. Gummeruksen mukaan: . . . *nil salubre, nil serenum*).

Kun otetaan huomioon edellä mainitut vahva-asteiset muodot *sekeen* ja *sekehen*, tekee mieli tulkita Agricolan grafeemi *seijes* tarkoittavaksi ääntämystä *sejes*, jossa *j* siis olisi *k*:n heikkoasteisen vastineen paikalle kehittynyt siirtymä-äänne (tyyppiä *luijettelman* 'luettelemaan', ei *teie* 'tee', *Sotaueien* 'sotaväen'; ks. OJANSUU Agr.kiel. 36—, RAPOLA Kirjak. hist. 120). Samoin selittynee Agricolalla tavattavan verbi-johdoksen kirjoitusasu *seijestet* (ne piluciset sine walkeudhellas *seijestet*, I 468; alkut. Gumm.: *nubilas tua luce serenias*) äännettäväksi *sejestät* ja grafeemi *seijestus* luettavaksi *sejestys* (taijwahan *seijestus*, I 456; alkut. Gumm.: *aeris serenitatem*).

Schroderuksen *Lexicon Latino-Scondicumin* (1637) *seies* voitaneen sekin lukea *sejes*; vrt. saman teoksen kirjoitustapoihin *paia* 'paja', *raia-kiwi* 'rajakivi', *vaielta* 'vajehtaa'; huom. kuitenkin myös esim. *cuja* 'kuja', *maja*, *oja*. Sen sijaan 1642-v:n Raamatun *seijes* on tietenkin luettava nykyisen ortografian mukaisesti, niin että ensi tavu päättyy diftongiin (Paxut pilvet hajovat, että *seijes* tulis; Job 37: 11), samoin verbijohdos *seijestyä* (cuin tuuli puhalda nijn *seijesty*; Job 37: 21). Samassa raamatunkäännöksessä tavataan *seijes*-nominin synonyymina myös *sejäs*, joka sekin ilmeisesti on tarkoitettu äännettäväksi niin kuin se kuuluisi nykyortografiankin mukaan (hänen jalcains alla oli nijncuin caunis Saphijri ja cuin taivas, *cosca sejas* on; 2 Moos. 24: 10; lat.: *cum serenum* est). Tämän adjektiivin johdos esiintyy Maskun Hemmingillä (1616): Pilved pacon pois pyrkivät / *Sejästys* taevan täyttöp (Vanhain . . . laulud 124).

Jusleniuksella (1745) on päähakusanana *seija*[s, -an 'serenitas; klart väder', mutta sen synonyymina *seije*[s, -en [!]. Verbijohdoksista hän tuntee »impersonaalit» *seijasta* = *sejestä* 'serenat; klarnar' sekä monipersoonaisena esitetyn *seijetä*, -kenen [!] 'fio serenus; blijr klar'. — Ganander (1787) on ensimmäinen, joka on kirjannut aivan nykykielisen asun *sejes*, -keen, substantiivina 'skärt, klart väder; serenitas', adjektiivina 'klar; serenus': meni sekeeseen = 'klarnade til'; sekeellä ilmalla = 'vid klar luft'. Synonyymeina hän esittää asut *sejes* = *sejjes*, -keen [!] = *säjes*, -keen¹ = *seija*[s, -an = *seikiä* (s. ilma = 'klart väder') = *sekiä*. — Renvallilla (1826) esiintyvät ensi kertaa asu *sejäs* 'serenus e.c. aër, coelum' (vrt. edellä 1642-v:n Raamatusta mainittuun asuun *sejäs*) sekä verbijohdot *se'estää* = *se'etä* = *se'estyä* 'entwölken, aufklären'. — Siteerattakoon vihdoin Lönnrotin selitys, jonka mukaan *sees* = 'klar, molnfri, stjernklar; redig, nykter; ärlig, rättfram', subst. 'klart, molnfritt tillstånd': taivas on sekeessä l. sekeellä l. sekeenä = 'himlen är molnfri'; lisäv. *sekeä* = murt. *sekee* 'seijas', *sekeentyä* 'bli klar, klarna (seestyä)'. —

Nykyisessä vanhanpolven *kansankielessä* puheena oleva sanue näyttää Sanakirjasäätiön arkiston kokoelmista päätellen olevan kokonaan tuntematon

¹ Tämän asun Ganander ehkä oli saanut kansanrunoudesta. Huom., että Lönnrot myöhemmin (1828) pani Pielisjärveltä muistiin loitsun, jossa sanotaan mm.: Ukko taivain nappainen . . . pitää pilvissä keräjän, *säkeissä* neuvon selvän (VR VII: 4 n:o 1594). Uuden Kalevalan l. painoksessa vastaava kohta esiintyy »kylväjän sanoissa»: . . . piä pilvissä keräjät *säkehissä* neuvot selvät! (2: 322, samoin 2: 334). Myöhemmissä painoksissa, esim. Artturi Kanniston tarkistamassa 1909-v:n stereotyyppilaitoksessa ja Jouko Hautalan toimittamassa 1949-v:n juhlapainoksessa, asianomainen säe on korjattu asuun »*sekehissä* neuvot selvät».

ainoastaan selväimmaisimmassa länsimurteissa: lounais-, satakuntalais- ja hämäläismurteissa (paitsi pääjät- ja kaakkoishämäläisissä). Kantanominiesta esiintyy seuraavanlaisia asuja: *sees*, esim. Jaala, Valkeala (»Taitaa tulla yöks pakkain kun se vet ilman niin sekeheks»), Kanneljärvi (»Pystyys pisarakuu, seeskuu selällää», sl.), Nurmo (»sekhesen menöö ilama»), Kemi (»pani sekheshen» = taivas kirkastui), Rovaniemi (»sekhelep pannee»); *see'es* Inkerin Tyrö; *sies*, esim. Säkkijärvi (»Taivas on sekkeennä», kun ei näy yhtään pilveä), Sakkola (»päivä män sekkiehe maillie»), Parikkala (»päivä lasseikse sekkeese»), Inkerin Venjoki (»nyt on taivas siessä» = kirkkaana), Juva; *seis*, esim. Vermlanti (»nin seis taivas ku hopea», »mustia ja punaisia pilviä ja seistä paiko'n»), Hyrynsalmi, Ristijärvi (partit. »seistä»); *sekiä* = *sekkee*, esim. Mikkelin seutu (SUST 41 s. 90), Juva (»sekkee taivas»), Inkerin Tyrö (»sekkee»), *sekkii* (Kangasniemi); *seije*, gen. *sekiin*, Jämsä (»seije ilma», »näin sekiillä ilimalla»). — Luetellut nominatiivit edustavat kaikki aikaisempaa *se'es*-asua: *see'es* tunnetaan alueella, jossa esim. *reki*-sanan genetiivi kuuluu *ree'en*, *sies* vastaavasti *rien*-alueella, *seis* puolestaan *rein*-genetiivin alueella; *sekkee* on tietenkin nominatiiviin yleistynyt *sees*-paradigman vokaalivartaloista, ja *sekiä* on analogiamuoto, jonka edellytyksenä on ollut kahtalaisuus *leviä*: *levvee*. Koulutetun kerääjän maisteri Selma Patajoen Jämsästä v. 1909 kirjaama nominatiivi *seije* perustuu niin ikään ilmeisesti johonkin analogiaan, jonka yksityiskohtainen murteen tuntemus voinee selvittää.

Nominilla *sees* erilaisine äännevastineineen on murteissa kauttaaltaan sama meteorologisen 'selkeän' merkitys kuin kirjasuomessakin. Karjalan kannakselta (Sakkolasta) ja Inkeristä (Tyröstä) on lisäksi todettu kuvallinen merkitys 'selväinen, ei-juopunut', mikä välillisesti todistaa koko sanueen olevan niillä seuduilla vanhastaan yleinen.

Murteiden verbijohdoksista mainittakoon *sejistää* (Inkerin Venjoki: »tuolt puolelt jo alkaa s.» = 'seestä, kirkastaa, kajastaa'); *seistyy* 'seestyy' (Vermlanti, Nurmes, Rantsila); *seisteleitä* 'seestyä' (Vermlanti); *siestäijä*: »taivas siestäisii» = 'selkeytyi', (Juopunut mies) »ko siestäisii ni ei ennea löytänt hattujoa» (Sakkola); *siestäitä*: »Ilma siestäiksee» = 'kirkastuu' (Ristiina); »taivas *sekkeentyy*» (Täräntö); *sietä*: »taivas sekijä» = »sekenyö» (Lemi), »Kyl se (pouta) mahtaa jatkuvak koska se sekese» (Kangasniemi), »Illalla män niin tähteej ja sekis taivas» (Konginkangas). — *Siestäijä*-refleksiivijohdoksen kuvalliseen merkitykseen 'koveta': »Komeä kerra siestäi ni siint o leikki pois» (Lemi, V. Ruoppila 1933) vrt., että verbin kantasanaakin samassa murteessa käytetään vastaavalla tavalla: »heitäijä sekijäks» = 'koveta, käydä ankarammaksi'. Semanttisen paralleelin tarjoaa verbi *kirkastua*, jota murteittain ja NS:n mukaan joskus kirjakeielessäkin käytetään merkityksessä 'suuttua': »Vouti jo kirkastui. — Ettäkö uskallat tulla syyttämään minua vitsaksien varkaaksi?» (Kauppis-Heikki).

Suomen kielen ulkopuolelta *sees*-nominille tunnetaan vastine ainoastaan itäkarjalaismurteista; esim.: *šieš*, *šegehe* 'seijas': illalla oli šieš; šegeheššä päivä nägüv (Genetz, TVKK 136); šieš, šekehššä, šekehch = 'sees' (Kiestinki,

Hannes Pukki 1921); šieš, šekchen (Uhtua, K. F. Karjalainen 1894); šieš, šegehen = 'sees, kirkas ilma, etenkin talvella' (Rukajärvi, K. F. Karjalainen 1897); šieš, šegehen, šieštä = 'pilvetön, sees': . . . loadi šegehen ilman, rojinougo halla? (Tunkua, Tahvo Liljeblad 1927). Huomattakoon myös Itä-Karjalan paikannimet *Siežjärvi* (Genetz, Kar.Lautl. 3) = *Šiezjärvi*, *Šegehenjärvi*; *Šegehenjogi* (Itä-Karjala, toim. Akateeminen Karjala-Seura, 1934, s. 255); *Sekehenvaara* (kai murteessa *šegehenvaara*, kylän ja alkuaan vaaran nimi ent. Paateneen kunnassa; Iivo Härkönen, Itäinen vartio, Helsinki 1920, s. 342).

*

E. N. SETÄLÄ rinnasti v. 1896 tunnetussa tutkimuksessaan Über quantitäswechsel im finnisch-ugrischen (SUSA 14: 3 s. 5) suomen *sees* < **seyes*-nominin sytjäänin ja votjakin adjektiiviin *sež* 'heiter' ja uusi tämän rinnastuksensa v. 1902 (FUF 2 s. 258). HEIKKI PAASONEN huomautti v. 1918 (SUST 41 s. 90), että koska *sees*-sanana loppu-*s* näyttää johtimelta (>vgl. fi. *seetä*, pr. *sekenen* l. *sekeän* . . . *sekeä*, *sekee* = *sees*»), niin Setälän rinnastus hieman arveluttaa, ja hän halusi permiläisen sanan mieluummin rinnastettavaksi siihen norjanlapin sanueeseen, johon kuuluvat *soačas* 'frigidus' ja *soačaget* 'frigidum fieri, kühl werden (von der luft)'. Paasonen perusteli tätä mahdollisuutta hyvin sekä äänteellisesti että semanttisesti, ja Y. H. TOIVONEN yhtyi v. 1927 (FUF 19 s. 157) varauksitta hänen mielipiteeseensä. Käsitteäkseni Paasonen tärkeimmän argumentin, että nim. *sees*-sanamme -*s* olisi johdin, ei suinkaan tarvitse pitää paikkaansa. Jos huolellisesti tutustuu edellä esiteltyyn suom.-karjalaiseen aineistoon, näyttää päinvastoin ilmeiseltä, että juuri *s*:ttömät nominatiivit (*sekeä*, *sekiä*, *sekee*) ovat myöhäsyntyisiä, vahva-asteisen vokaalivartalon (*sekehe-*, *sekee-*) analogiaan perustuvia ja että esim. Paasonen mainitsema *seetä*-verbi selittyy tällaisen *seke*-vartalon johdokseksi (vrt. *soeta*: *sokea*). Tästä huolimatta arvelen Paasonen olleen oikeassa erottaessaan syrj.-votj. adjektiivin suom.-karj. *sees*-sanueesta. Eräät mielestäni huomionarvoiset seikat näet viittaavat siihen, että jälkimmäistä voidaan *s*-loppuineen päivineen pitää *balttilaisperäisenä lainana*.

J. ENDZELIN on tutkielmassaan Über den slavisch-baltischen Reflex von idg. *sk* (Zschr. für slav. Philol. 16, 1939, s. 113) koettanut osoittaa, että indoeur. kantakielen sananalkuista *sk*-yhtymää edustavat nykylatviassa ja slaav. kielissä *s*-, liettuassa *š*- ja että näin ollen mm. latvian *sejs* 'kuvajainen, peilikuva, varjo' olisi samaa alkuperää kuin esim. venäjän *sijať* 'loistaa, säteillä, paistaa' ja *seň* run. ja vanh. 'siimes, katve, suoja' sekä edelleen gootin *skeinan* 'scheinen, leuchten, glänzen', kreikan *skiá* 'varjo', muin.-int. *cháyá* 'Schatten, Glanz'. Tätä Endzelinin selitystä on epäröiden pitänyt mahdollisena MAX VASMER (Russ. etym. Wb. II, 1955, s. 630). Kun kuitenkin liettuasta ei latv. *sejs*-sanana vastinetta tunneta, ei ole suinkaan varmaa, että kanta-baltissa on latv. *sejs*-substantiivin vastineen alkuaänteenä ollut **šk*-, vaan on yhtä mahdollista, että se on ollut **s*-, kuten professori V. Kiparsky minulle huomauttaa. Jos edellytetään että se on ollut *s*- kuten sm. *saló* (vrt. liett. *salá*, latv. *sala*) ja *seinä* (vrt. liett. *siena*, latv. *siēna*) -sanojen vastineessa (ks. KALIMA Ims. kielten

baltt. lainat s. 58), niin sm. *sees* ja latv. *sejs* saattavat ehkä olla etymologisia sukulaisia.

Se seikka, että latvian *sejs* 'kuvajainen' ja suomen eräiden murteiden *seis* 'sees' nykyisin ovat äänteellisesti miltei identtiset, on tietenkin myöhäisen kehityksen aiheuttama kuriositeetti. Mutta jos latvian substantiivin kantabalttilainen edeltäjä on ollut kaksitavuinen *s*-loppuinen muoto², esim. **sejas* tai jokin sitä läheisesti muistuttava äännös, niin olisi mahdollista pitää tällaista muotoa oletettavan ksm. **seyes*-asun originaalina ja edeltäjänä. Etuvokaalien välinen *γ* on tietysti ollut aivan lähellä frikatiivista *j*:tä, ja kun ksm. fonologisessa järjestelmässä taivutustyyppi **sejes*: **sejeze*- ilmeisesti oli hyvin harvinainen mutta siinä sen sijaan oli jopa balttilaislainoissakin tuttu tyyppi **äyes*: **äkeze*- tai **toyeš*: **tokeže*-, omaperäisistä vastaavanlaisista taivutustyypeistä puhumattakaan (**rayeš*: **rakeže*- jne.; huom. myös slaavilaisperäisenä pidetty *ies* < **iyes*: **ikeze*-), olisi aivan luonnollista, että **sejes* saattoi siirtyä taivutustyyppiin **seyes*: **sekeze*- ja siis samalla analogiateitse *k*:*γ*-astevaihtelun piiriin. Täten kävisi laatuun selittää suom.-karjalainen *sees* äänteellisesti balttilaisperäiseksi lainaksi. Muistettakoon kaiken lisäksi muoto-opin kannalta, että ims. kielten balttilaisiin lainoihin on vanhastaan todettu kuuluvan eräitä varmoja *es*-loppuisia nomineja, ainakin *kirves*, *kelles* (gen. *kelteen*) ja jo mainittu *äes*, sekä lukuisia samaan taivutustyyppiin kuuluvia *as*-, *äs*-loppuisia, esim. *ahdas*, *hammas*, *rastas*, *ratas*, *seiväs*, *taivas*, *vannas*.

1642-v:n Raamatun *seijes* voinee perustua Agricolan sama-asuisen grafeemin väärinlukemiseen; edellähän oletimme A:n tarkoittaneen ääntämystä *sejes*. Periaatteellisesti olisi täten kysymyksessä samanlainen tapaus kuin tunnettu *radollinen* > *raadollinen*. Tämän käsityksen puolesta puhuu se tosiasia, että nykyisestä kansankielestä Sanakirjasäätiön kokoelmat eivät ensinkään tunne muotoa *seijes* (Jämsän ainoalaatuisesta taivutuksesta *seije*: *sekiin* ks. edellä). Murteissa nykyisin tietääkseni niin ikään kaikkialla tuntematon adjektiivi *seijas* on ilmeisesti syntynyt kirjakielen *seijes*-asun rinnalle analogisesti siitä syystä, että kielessämme on monin verroin runsaammin *-as*: *-aa*- kuin *-es*: *-ee*- johdoksia, sellaisia kuin *kirkas*, *kuulas*, *paljas*, *puhdas* (ks. allekirjoittaneen SKRK 125—); lieneekö yleiskielessä sen sijaan olemassakaan juuri muita tämän tyyppin *-es*-sanoja kuin subst. *ies*, *kirves*, *äes* ja kansanomaisesti jonkin verran käytetty adj. *tuores*? Samalla tuo uusi synonyymi *seijas* on irtautunut astevaihtelun piiristä — ja siten jälleen sattumalta lähestynyt olettamaamme balttilaista originaalia. Vastaavalla tavalla analogiseksi selittynee *äs*-loppu (pro *-es*) vanhan kirjasuomen muodossa *sejäs*. Kansanrunon ja Lönnrotin Kalevalan *säkehissä* 'sekehissä' perustuu varmaan siihen, että laulajalle outo *sees*:*sekeen* on sekaantunut murteelliseen sanaan *säe* Lönnr.' = säen': niin kova pakkaneen, että oikein tulisia säkeitä laskee alas taivaasta.

Mutta s e m a n t t i s e l t a kannalta herää tietysti kysymys, kuinka lainaoletuksellemme sopisi se tosiasia, että latvian sanan merkitys 'kuvajainen, varjo' poik-

² Vrt., että Endzelinin mukaan samaan nykylatvialaiseenkin sanueeseen kuuluu myös kaksitavuinen *seja* 'die Gesichtsbildung, Physiognomie, das Gesicht'.

keaa melkoisesti ims. sanan merkityksistä '(taivaan, sään) selkeys, pilvettömyys', 'selkeä, pilvetön'. Verrattakoon siihen, että KLUGEN mukaan kantaskand. subst:n *heid* 'klarer Himmel' [siis täsmälleen = 'sees'] muinaisint. vastineella *kētuh* oli mm. merkitys 'Bild, Gestalt' [siis jokseenkin = 'kuvajainen']. Uralilaisessa kielikunnassa on havaittavissa samanlaista semanttista kahtalaisuutta. Niinpä LEHTISALO esittelee Juraksamoj. Wörterbuch'issaan s. 516 a sanueen, jossa rinnakkain tavataan merkitykset 'Schatten, schattiger Platz', 'Schirm, Schutz', 'klar (Luft)' ja 'klares Wetter werden' (latomisvaikeuksien vuoksi jätän jurakin sanat tässä siteeraamatta). Kaikkeen tähän katsoen ei liene perusteetonta olettaa, että latvian *sejs* 'kuvajainen' -sanan jollakin kantabaltt. edeltäjällä on voinut olla myös merkitys '(taivaan, sään) selkeys, kirkkaus', joka olisi säilynyt ims:een lainatussa sanassa. Huomionarvoinen semanttinen piirre saattaa olla sekin, että suomen *sees* sekä vanhimmissa kirjallisissa lähteissä että nykyisissä kansanmurteissa esiintyy myös ja nimenomaan substantiivina (jommoinen siis olettamamme balttilainen originaali ilmeisesti on ollut): taivas on *sekeessä* jne., johon vrt.: taivas on *tähdessä, pilvessä*; samoin edellä puheena olleessa Kalevalan säeparissa: »piä pilvissä keräjät, *sekehissä* neuvot selvät».

Finnisch *sees* 'serenitas; serenus'

von LAURI HAKULINEN

Das Nomen *sees* (< **seyes*), Gen. *sekeen* (< *sekehen*), nach Katara 'klar, hell, rein, (poet.) lauter, heiter' ist in der finnischen Schriftsprache heute hauptsächlich als ein Wort des gehobenen Stils bekannt, aber in den östlichen Dialekten ist es häufig als meteorologischer Ausdruck in der Bedeutung (substantivisch) 'klarer Himmel', (adjektivisch) 'klar (vom Himmel)'. Ausserhalb der eigentlichen finnischen Sprache kennt man das Wort nur in den ostkarelischen Mundarten, z.B. in der Form *šieš*, Gen. *šegehen*, 'klare Luft'; man beachte auch den Namen des zweitgrössten Sees von Ostkarelien, *Siežjärvi*, *Šegehenjärvi*, russ. *Segozero* (< kar.). Der Verf. begründet seine Auffassung, dass dieses Nomen eine alte baltische Entlehnung ist, etymologisch verwandt mit lett. *sejs* 'Schatten'.

Letz. *s-* gehe zwar in diesem Fall nach J. Endzelin (Zschr. f. slav. Philol. 16 (1939) S. 113) auf indoeur. *sk-* zurück, aber sicher ist dies keinesfalls; da keine lit. Entsprechung des lett. Wortes belegt ist, kann der anlautende Konsonant des gemeinbalt. Substantivs **s-* gewesen sein, das dem ostseefinn. *s-* in *sees* entspräche. Der Verf. nimmt an, dass für das *-j-* des baltischen Originals (**sejes* oder ähnlich) im Urfinnischen *γ* substituiert worden ist und dass das Wort danach analogisch in die Stufenwechselreihe *k:γ* übergegangen ist. Voraussetzung für die Annahme der Entlehnung ist auch, dass es im Urbaltischen neben der Bedeutung 'Schatten' auch eine Bedeutung wie 'Glanz, Klarheit, Helligkeit' gegeben hat; der Verf. erwähnt semantische Parallelen gleicher Art.